

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/56/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8521200179
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSP0:2021:8521200179.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Mariany Muránskej, v rodinnoprávnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: 1/ O. Č., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. V., Y. Č. H. XXX, XXX XX H., 2/ I. Č., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. V., Y. Č. H. XXX, XXX XX H., 3/ H. Č., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. V., Y. Č. H. XXX, XXX XX H., 4/ I. Č., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. V., Y. Č. Y.Q., H., J.. Q.., K..Q..G. XX, 5/ X. Č., J.V.. XX.XX.XXXX, Y. G. V., Y. Č. Y., H., J.. Q.., K..Q..G. XX, 6/ D. Č., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. V., Y. Č. Y., H., J.. Q.., K..Q..G. XX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, Farbiarska 57, 064 01 Stará Ľubovňa, deti rodičov: otca S. Č., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. H. XXX, XXX XX H., právne zastúpený JUDr. Rastislavom Stašákom, advokátom, so sídlom 17. novembra 14, 064 01 Stará Ľubovňa, a matky M. Č., J.. XX.XX.XXXX, Y. G. V., Y. Č. Y., H., J.. Q.., K..Q.. G. XX, o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 4P/15/2021-41 zo dňa 10.02.2021, takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal zverenia mal. detí do svojej osobnej starostlivosti a uloženia povinnosti matke prispievať na ich výživu sumou 30 % životného minima na nezaopatrované nepplnoleté deti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Stará Ľubovňa ako súd prvej inštancie napadnutým uznesením rozhodol, cit.:

I. Súd nariaďuje neodkladné opatrenie v tomto znení:

„1. Maloleté deti O. P., nar. X.XX.XXXX, I. P., nar. X.X.XXXX, H. P., nar. X.X.XXXX, I. P., nar. X.X.XXXX, X. P., a D. P., nar. XX.X.XXXX sa dočasne zverujú do osobnej starostlivosti otca S. P.a, nar. XX.X.XXXX, ktorý je oprávnený a povinný maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok.

2. N a r i a ě u j e sa matke maloletých detí M. P.ovej, nar. XX.X.XXXX odovzdať maloleté deti I.a P.a, nar. X.X.XXXX, X. P.ovu, a D. P.ovú, nar. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti otca S. P.a, nar. XX.X.XXXX.

3. Matka, M. P., je povinná prispievať na výživu mal. O. P.ovej sumou 29,42 eur mesačne, mal. I. P.ovej sumou 29,42 eur mesačne, mal. H. P.ovej sumou 29,42 eur mesačne, mal. I.a P.a sumou 29,42 eur mesačne, mal. D. P.ovej sumou 29,42 eur mesačne, ktoré výživné je povinná platiť vždy do 15-tého dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám otca S. P.a. „

II. Trvanie neodkladného opatrenia je časovo obmedzené do právoplatného skončenia konania vo veci samej.“

3. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 2 ods. 1, § 360 ods. 1, § 361, § 366, § 367 ods. 1 až 4 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj ako „CMP“), § 324 ods. 3, § 325 ods. 1, 2, § 329 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“), § 26, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „Zákon rodine“).

4. Súd dospel k záveru o splnení podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia Mal. deti sa ocitli v situácii, ktorá ohrozuje ich psychický, fyzický a sociálny vývin, preto je potrebné dočasne upraviť ich pomery. Matka starostlivosť o deti zanedbáva, aktuálne nemá zabezpečené stále bývanie, bez pomoci nie je schopná deťom zabezpečiť riadnu starostlivosť. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa vyplýva, že otec má vytvorené vhodné podmienky pre výchovu a starostlivosť o mal. deti. Vzhľadom na uvedené súd vyhovel návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia a dočasne zveril všetky mal. deti do jeho osobnej starostlivosti. Matke uložil povinnosť, aby mal. deti, ktoré sa ešte nachádzajú v jej starostlivosti, t.j. I.a, X. a D., odovzdala otcovi.

5. Z lustrácií v Sociálnej poisťovni vyplýva, že matke nie sú vyplácané žiadne dávky z poisťovne, je vedená ako zamestnanec. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny N. J. I. mal súd preukázané, že matke je vyplácaný rodičovský príspevok a prídavky na deti. Okrem mal. detí P.ových má matka ešte dve vyživovacie povinnosti k mal. I. a N. I.. Keďže ide len o dočasnú úpravu pomerov, s prihliadnutím predovšetkým na záujmy maloletého dieťaťa, súd návrhu vyhovel a neodkladným opatrením zaviazal matku platiť výživné pre každé z mal. detí v nevyhnutnej miere (v minimálnej výške), t.j. v sume 29,42 eur na každé dieťa mesačne.

6. Trvanie neodkladného opatrenia je obmedzené na čas do právoplatného skončenia veci samej.

III. Obsah odvolania matky

7. Proti uzneseniu podala odvolanie matka. Uviedla, že z dôvodu zažívania násillia v partnerskom vzťahu, častého požívania alkoholu zo strany otca, jeho agresívneho správania a sexuálneho zneužívania jej mal. dcéry, opustila spoločnú domácnosť. Podala návrh o rozvod manželstva, navrhujúc zverenie všetkých mal. detí do jej osobnej starostlivosti. Zodpovednosť za súčasný stav mal. detí pripisuje aj otcovi, ktorý sa im nevenoval, netrúvil s nimi voľný čas. S najmladšou dcérou D. je matka na rodičovskej dovolenke, keďže má iba X mesiacov. Otca maloletá vôbec nepozná, keďže posledných 5 mesiacov s nim nebýva v spoločnej domácnosti. To isté platí aj v prípade mal. X., ktorá má len X roky. Momentálne sa matka nachádza v bezpečnom ženskom dome, kde mohla prísť iba s piatimi deťmi. V jej starostlivosti ostali tri maloleté deti a ďalšie dve mal. deti z predošlého vzťahu. Nariadené neodkladné opatrenie považuje matka za bezdôvodné. Navrhla napadnuté uznesenie a návrh otca zamietnuť.

8. Otec považuje napadnuté uznesenie za správne a zákonné. Uviedol, že s matkou žil v spoločnej domácnosti 9 rokov. Počas tejto doby medzi nimi vznikali konflikty, príčinou ktorých bola lenivosť matky a jej nestaranie sa o deti a domácnosť. Podľa vedomostí otca nechala matka svoje dve mal. deti z predošlého vzťahu u svojej matky a odišla na neznáme miesto. Naopak, o deti zverené do osobnej starostlivosti otca je veľmi dobre postarané. Na preukázanie tejto skutočnosti navrhol otec vyžiadať si aktuálnu správu ustanoveného opatrovníka zo šetrenie bytových pomerov otca, rovnako tak správu zo školy mal. detí, keďže učiteľky potvrdili, že ich výsledky sa v poslednom čase zlepšili. Matkino tvrdenie o sexuálnom zneužívaní jej mal. dcéry otec rezolútne odmieta. Jej konanie je účelové. Napadnuté uznesenie navrhol otec potvrdiť ako vecne správne.

9. Ustanovený opatrovník sa vyjadril, že fungovanie v domácnosti otca prebieha v súlade s vývinovými potrebami a možnosťami detí. Vykonal opakované šetrenie bytových pomerov otca, pričom neboli zistené vážne nedostatky. Mal. deti sa sami vyjadrili, že teraz je im lepšie. Bezproblémová je aj spolupráca otca a jeho partnerky so zariadením školskej a predškolskej dochádzky. Matka podľa udania svojej sestry aktuálne poskytuje sexuálne služby, toho času by mala bývať v krízovom zariadení H. J. I..

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné.

11. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

12. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolností, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

13. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

14. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že k nariadeniu neodkladného opatrenia došlo z dôvodu pretrvávajúcej obavy o zdravý fyzický, duševný a sociálny vývin mal. detí. Tie mala vo faktickej osobnej starostlivosti matka po tom, čo opustila spoločnú domácnosť. Vzťahy medzi rodičmi boli konfliktné, prerastajúce až do fyzických útokov. Z vyjadrení rodičov možno vypozerovať vzájomné výčitky, týkajúce sa okrem iného aj nedostatkov v starostlivosti o mal. deti. Po opustení domácnosti matka vystriedala niekoľko iných bývaní, ktoré však bola nútená nedobrovoľne opustiť pre nezvládanie starostlivosti o mal. deti. Celá nepriaznivá bytová situácia matky vyvrcholila jej umiestnením v krízovom centre, kde mohla zotrvať s najviac piatimi deťmi. Keďže okrem mal. detí P.ových matka má ešte ďalšie dve maloleté dcéry z predošlého vzťahu, tri staršie deti O., H. a I. boli už v tom čase odovzdané do osobnej starostlivosti otca. Sociálnym šetrením bolo zistené, že otec žije v spoločnej domácnosti so svojim plnoletým synom a družkou s jej maloletým synom. Podľa názoru ustanoveného opatrovníka otec má vytvorené vhodné podmienky pre výchovu detí, pozná ich potreby a vie ich zabezpečiť. Naproti tomu, z telefonátu s pracovníčkou H. U. H., J., ustanovený opatrovník zistil, že matka už od svojho príchodu do zariadenia nezvládala rodičovské zručnosti a starostlivosť o mal. deti. Nevedie mal. deti k dodržiavaniu hygienických návykov, tie sú oslabené u všetkých, vrátane matky. Centrum má v pláne usmerňovať matku a viesť ju k riadnemu plneniu si rodičovských povinností, zručností a návykov.

15. Otec mal však záujem zabezpečovať starostlivosť o všetky svoje mal. deti, obávajúc sa o ich budúcnosť. Vykonaným šetrením bolo zistené, že tri staršie mal. deti, ktoré boli odovzdané otcovi pri umiestnení matky do krízového centra, prosperovali. V škole sa rýchlo adaptovali, do školy prichádzali čisté, upravené, s bohatou desiatou. Komunikácia školy s otcom bola na dobrej úrovni. Ostatným mal. deťom matka nebola schopná zabezpečiť podmienky pre ich zdravý psychický, sociálny a fyzický vývin. Nemá zabezpečené stále bývanie, bez pomoci nedokáže deťom poskytnúť riadnu starostlivosť. Za tejto

situácie bol najlepší záujem mal. detí osvedčene ohrozený, resp. porušený, preto súd prvej inštancie návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel.

16. Vecná správnosť napadnutého uznesenia bola pritom potvrdená vlastnou empiriou. Odvolací súd má tým na mysli obsah vyjadrenia ustanoveného opatrovníka k odvolaniu matky. Dňa 24.02.2021 bol vykonaný pohovor s mal. deťmi, z ktorého vyplynulo, že deťom je teraz lepšie. Na partnerku otca si zvykli, majú ju radi. Nikto ich nebije, nikto im neublíži. S matkou telefonujú často, skoro každý deň. V školských aktivitách ani zdravotnej starostlivosti o mal. deti neboli zistené nedostatky či zanedbávanie. Situácia na strane matky však neostala nezmenená. Je zrejme, že matka opustila aj ďalšie dve svoje mal. dcéry, ktorým teraz poskytuje starostlivosť sestra matky a stará matka mal. detí. Matka odišla na neznáme miesto, podľa zistenia sestry matky poskytuje sexuálne služby a vedie záhaľčivý život.

1X. V nadväznosti na vyššie uvedené dospel odvolací súd k záveru o osvedčení nespôsobilosti matky zabezpečiť mal. deťom želanú úroveň starostlivosti, dbajúc o ich zdravý fyzický, duševný a sociálny vývin. Favorizujúc vždy blízku osobu mal. detí, predovšetkým rodiča, súd prvej inštancie správne postupoval, keď mal. deti dočasne zveril do osobnej starostlivosti otca. Matka voči jeho osobe síce vzniesla v konaní viaceré vážnych či menej vážnych výhrad, každopádne však šetrením opatrovníka bolo zistené, že mal. deti v jeho starostlivosti prosperujú. Podľa matky je otec agresívnym mužom, z vyjadrenia mal. detí však nebolo zistené, aby im niekto ubližoval alebo ich bil. Naopak, deťom je teraz zrejme lepšie, na domácnosť otca sa rýchlo adaptovali, s jeho družkou si vytvorili vzájomný pozitívny vzťah. Žiadna psychická ujma nebola konštatovaná ani v prípade najmladších mal. detí, u ktorých sa matka domnievala, že otca ani nepoznajú, a teda najhoršie by mali znášať neodkladným opatrením navodenú situáciu.

18. Odvolací súd sa zároveň oboznámil aj s podaným trestným oznámením o možnom sexuálnom zneužívaní mal. dcéry matky zo strany otca. Otec tieto obvinenia rezolútne odmieta. Každopádne, odvolací súd vzal do úvahy tú skutočnosť, že vina otca doposiaľ nebola preukázaná. Podľa trestného oznámenia navyše jeho konanie malo smerovať voči dieťaťu, ktoré otec nemá v starostlivosti, obava z pokračovania oznamovaného konania by preto mala byť vylúčená.

19. Za daného stavu, prihliadajúc predovšetkým na záujem mal. detí, ktorý by bez neodkladného zásahu súdu do pomerov účastníkov konania, ostal ohrozený či porušený, odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne, postupom vyplývajúcim z ust. § 38X ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

20. Odvolací súd záverom kvituje, že mal. deti mali možnosť pravidelne komunikovať s matkou na dennej báze. Je potrebné dať do pozornosti, že dočasné zverenie mal. deti do osobnej starostlivosti otca nemá za následok pozbavenie rodičovských práv a povinností matky. Naopak, je žiaduce pravidelný kontakt matky s mal. deťmi udržiavať a tento citovo sýtiť, pokiaľ možno aj osobný kontaktom.

21. O trovách konania o nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, v súlade s ust. § 58 CMP.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo X5X/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).